

Sygn. akt: I ACa 1028/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2012r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Bożena Błaszczuk</i>
Sędziowie:	<i>SSA Alicja Myszkowska (spr.)</i> <i>SSO del. Anna Beniak</i>
Protokolant:	sekr. sądowy Monika Wrzesień

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2012 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **K. M., W. M.,**

D. T. i R. J.

o zadośćuczynienie i rentę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 10 maja 2012r. sygn. akt I C 1034/11

1. oddala apelację;

2. przyznaje adwokatowi J. T. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w P. wynagrodzenie w kwocie 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) zł brutto z tytułu pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym i nakazuje wypłacić tę kwotę ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Płocku.

Sygn. akt I ACa 1028/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Płocku odmówił odrzucenia pozwu A. K. przeciwko K. M., W. M., D. T. i R. J. o zadośćuczynienie i rentę, oddalił powyższe powództwo oraz orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na ustaleniach faktycznych, z których wynika, że:

W dniu 7 sierpnia 2007 r. pozwani D. T. i W. M. pełnili służbę na (...)w W.. Po otrzymaniu powiadomienia, że kierowca czerwonego samochodu doprowadził

w W. do kolizji, udali się pojazdem służbowym na poszukiwanie sprawcy. Po chwili zauważyli jadący w ich stronę samochód marki F. (...) koloru czerwonego oraz rozpoznali kierującego pojazdem A. K.. Nie tracąc pojazdu z pola widzenia, udali się za nim, dojeżdżając do posesji powoda, gdzie przed bramą wjazdową kierujący samochodem się zatrzymał. Funkcjonariusze nakazali powodowi opuszczenie samochodu, ale ponieważ ten odmówił, zastosowali w stosunku do niego przymus bezpośredni, wyciągnęli go z pojazdu i założyli mu kajdanki. Ponieważ od powoda była wyczuwalna woń alkoholu, funkcjonariusze chcieli przeprowadzić badanie alkomatem, ale wobec odmowy dokonania czynności, zawieźli A. K. do szpitala celem pobrania krwi na badanie zawartości alkoholu.

Po zbadaniu powoda w Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...)

w Ż. ze skierowania przez (...) w zakresie istnienia lub braku przeciwwskazań do zatrzymania i umieszczenia w pomieszczeniu dla zatrzymanych, lekarz nie stwierdził przeciwwskazań do przebywania powoda w (...) ze wskazaną kwalifikacją neurologiczną ze względu na bóle i zawroty głowy. W 1995 r. powód przeszedł operację krwaka mózgu.

W dniu 9 sierpnia 2007 r. A. K. zgłosił się do ZOZ Poradni (...)w Ż. podając, że doznał urazu barku lewego, głowy i karku, został pobity, zgłaszał pogorszenie słuchu po stronie lewej

i uraz oczodołu prawego. Po wykonaniu badań Rtg, zmian kostnych nie stwierdzono. Kolejne wizyty miały miejsce w dniach 17 sierpnia 2007 r.,

21 sierpnia 2007 r., podczas których zgłosił dodatkowo ból nadgarstka lewego. Lekarz stwierdził jednak pełne ruchy i poddał w wątpliwość dolegliwości bólowe. Podczas wizyty w dniu 14 października 2007 r. powód wskazywał na dolegliwości nadgarstka lewego, podał że 2 miesiące wcześniej doznał złamania tej ręki. Z opisu badania Rtg z dnia 17 czerwca 2007 r. wynika, iż doznał złamania kości łóeczkowej, w aktualnym badaniu brak świeżych zmian pourazowych. W dniu 26 października 2007 r. powód zgłosił się ponownie do lekarza chirurga, aby ten opisał wynik Rtg nadgarstka. Lekarz stwierdził, iż A. K. symuluje silne dolegliwości bólowe. Powód zgłaszał dolegliwości bólowe nadgarstka i barku lewego jeszcze

w grudniu 2007 r. Stwierdzono zaniki mięśniowe barku lewego oraz zmiany zwyrodnieniowe nadgarstka lewego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Żyrardowie z dnia 18 marca 2008 r. A. K. został uznany za winnego tego, że w dniu 7 sierpnia 2007 r. na drodze publicznej łączącej miejscowości W. i S. kierował samochodem osobowym marki F. (...), będąc w stanie nietrzeźwości

(2 promile alkoholu we krwi) i skazany na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej kary na okres 3 lat.

Kolejne zdarzenie będące przedmiotem rozstrzygnięcia miało miejsce w dniu 14 listopada 2008 r.

Postanowieniem z dnia 31 października 2008 r. Sąd Rejonowy w Żyrardowie II Wydział Karny na podstawie art. 285 § 2 k.p.k. postanowił zatrzymać na 48 godzin i przymusowo doprowadzić na termin rozprawy wyznaczonej na dzień 14 listopada 2008 r. świadka A. K. i zlecić wykonanie postanowienia Komisariatowi Policji w W.. Do wykonania tej czynności oddelegowano D. T. i R. J.. Gdy funkcjonariusze przybyli do miejsca zamieszkania A. K., brama wjazdowa była zamknięta, a powód pomimo poinformowania o celu przybycia policjantów zachowywał się agresywnie, chwycił widły, nie chciał zamknąć psów, a następnie uciekł do mieszkania. Po użyciu ręcznego miotacza gazu w stosunku do psów, które uciekły na drugi koniec posesji, policjanci weszli na podwórko, próbowali się dostać do domu, ale drzwi były zamknięte. Powód stał w mieszkaniu za oknem, wykrzykiwał słowa wulgarne, wymachiwał siekierą, a w końcu stłukł szybę w oknie. W stojącym na przeciwko okna telewizorze D. T. zobaczył stojącego przy oknie powoda trzymającego w rękach siekierę, z uwagi na wykrzykiwane przez powoda słowa, że jak ktoś wejdzie to mu leć urąbie, funkcjonariusz użył ręcznego miotacza gazu. Powód zaczął krzyczeć i położył się łóżko, wówczas funkcjonariusz R. J. wszedł do mieszkania przez okno, otworzył drzwi wejściowe umożliwiając wejście D. T. i obydwaj wyprowadzili A. K.

na świeże powietrze, założyli mu kajdanki i odwieźli do Komendy Policji w Ż.. Z zachowania powoda oraz wyczuwalnej woni alkoholu wynikało, że powód był pod wyraźnym wpływem alkoholu.

W dniu 13 listopada 2008 r. lekarz stwierdził brak przeciwwskazań do umieszczenia powoda w (...), brak dolegliwości bólowych, powód pod wpływem alkoholu 1,5 promila.

W dniu 14 listopada 2008 r. A. K. został doprowadzony na rozprawę do Sądu Rejonowego w Żyrardowie. W toku rozprawy nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń co do zatrzymania oraz stanu zdrowia.

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2009 r. A. K. został uznany za winnego używania groźby bezprawnej w celu wywarcia wpływu na świadka W. M., w ten sposób, że groził w/w pokrzywdzonemu oraz jego najbliższemu pozbawieniem życia, przy czym czynu tego dopuścił się, mając ograniczoną w stopniu znacznym zdolność do rozpoznania jego znaczenia i do pokierowania swoim postępowaniem.

W dniu 3 marca 2009 r. A. K. został przyjęty do ZOZ

w Ż. na Oddział (...)z powodu bólów brzucha

i wymiotów okresowo krwawych, trwających od kilku miesięcy oraz bólów stawów. Stwierdzono zapalenie śluzówki żołądka HB (+++) i zapalenie stawów, w trakcie hospitalizacji bez bólów brzucha i wymiotów, wypisany w stanie dobrym w dniu 7 marca 2009 r.

W dniu 15 września 2009 r. A. K. stawiał się w Sądzie Rejonowym w Żyrardowie w charakterze powoda w sprawie I C 153/09. W wyniku przeprowadzonego na terminie rozprawy w dniu 15 września 2009 r.

w Sądzie Rejonowym w Żyrardowie pomiaru stężenia alkoholu we krwi A. K. ustalono, że w wydychanym powietrzu (na niepełnym wydechu) znajdowało się 0,66 mg alkoholu/l. A. K. został ukarany grzywną w kwocie 500 zł za naruszenie powagi oraz porządku czynności sądowych. Rozprawa zakończyła się o godzinie 12.40.

W tym dniu pełniący służbę funkcjonariusze R. J. i D. T. zauważyli, jadąc oznakowanym radiowozem, około godz. 12.50, jadącego rowerem ulicą (...)A. K.. Ponieważ funkcjonariusze uczestniczyli w rozprawie, na której stwierdzono nietrzeźwość powoda, wydali polecenie powodowi, aby się zatrzymał, powód zatrzymał się, ale zaczął się szarpać z policjantami. D. T. założył powodowi kajdanki i wsadził do radiowozu. Ponieważ była wyczuwalna woń alkoholu z ust powoda dowieziono A. K. na posterunek, gdzie poddano go badaniu alkomatem, a wynik badania to 0,83 mg/l i 0,9 mg/l. A. K. po badaniu przez lekarza i stwierdzeniu braku widocznych zewnętrznych obrażeń oraz zgłaszanych dolegliwości (poza bólami głowy od wielu lat), a co za tym idzie braku przeciwwskazań do umieszczenia w (...) w Ż., został zatrzymany do wytrzeźwienia i wyjaśnienia. Przesłuchiwany w dniu 16 września 2009 r. A. K. podał, że nie stawiał oporu podczas zatrzymania i dobrowolnie wsiadł do radiowozu, nie zgłosił też żadnych uwag co do zatrzymania.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2009 r. Sądu Rejonowego w Żyrardowie A. K. został uznany za winnego tego, że w dniu 15 września 2009 r.

w Ż. na ul. (...), będącej drogą publiczną, kierował rowerem, będąc w stanie nietrzeźwości i za to skazany na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej kary na okres próby 4 i lat, z jednoczesnym poddaniem w tym okresie pod dozór kuratora. Wyrok powyższy został w całości utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 26 lutego 2010 r.

K. M. nie brał udziału w żadnym ze zdarzeń, z których powód wywodzi swoje roszczenia.

W dniach 26 stycznia do 5 lutego 2010 r. i 18 maja do 2 czerwca 2010 r. powód przebywał na (...)ZOZ w Ż.

z rozpoznaniem udaru niedokrwiennego prawej półkuli mózgu z wycofującym się niedowładem połowicznym lewostronnym, stan po udarze lewej półkuli mózgu, zawroty głowy osoby z dyskopatią C4 - C5 i C5 - C6, stan po ciężkim urazie czaszkowo - mózgowym, przebyłym przed 15 laty, bóle głowy pourazowe.

W dniu 17 listopada 2010 r. powoda skierowano do szpitala z rozpoznaniem zaćmy oka lewego.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2009 r. Sąd Rejonowy w Żyrardowie oddalił powództwo A. K. przeciwko W. M., D. T. i R. J. o zapłatę. W postępowaniu przed Sądem Rejonowym powód dochodził od pozwanych odszkodowania, za kilkukrotne pobicie przez pozwanych, w wyniku czego został dożywotnim inwalidą i nie pojechał na zagraniczny kontrakt. Przedmiotem analizy Sądu były zdarzenia z sierpnia 2007 r., kiedy to powód został zatrzymany w związku z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu oraz sytuacja, jaka miała miejsce jesienią 2008 r. w związku nakazem doprowadzenia A. K. celem wykonania z nim czynności w postępowaniu karnym. Wobec braku przekonywujących ustaleń, co do bezprawnego charakteru działania pozwanych, sąd nie czyniąc dalszych ustaleń związanych ze szkodą i związkiem przyczynowym oraz pozostałych przesłanek winy, powództwo oddalił.

W ocenie Sądu Okręgowego nie zachodziły w sprawie podstawy do odrzucenia pozwu. Nie wystąpiła bowiem tożsamość przedmiotu postępowania ze sprawą I C 153/09 Sądu Rejonowego w Żyrardowie.

W zakresie zaś żądań powoda zasądzenia renty i zadośćuczynienia, Sąd nie stwierdził bezprawności działania pozwanych funkcjonariuszy policji. Zatrzymując powoda w 2007 i 2009 r., pozwani działali zgodnie z art. 244 § 1 k.p.k., albowiem istniało uzasadnione podejrzenie, że popełnił on przestępstwo, a zachodziła obawa ucieczki podejrzanego oraz zatarcia dowodów przestępstwa. Konieczne było w szczególności przeprowadzenie badania na zawartość alkoholu we krwi, a powód stawiał opór i nie chciał dobrowolnie poddać się badaniu. Wobec oporu powoda celowym było także, zgodnie z § 5 i 6 rozporządzenia RM z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego, zastosowanie siły fizycznej i kajdanek. Natomiast co do zdarzenia z dnia 13 listopada 2008 r., funkcjonariusze działali na polecenie sądu. Mieli bowiem zatrzymać i doprowadzić powoda zgodnie z postanowieniem sądu, a wobec oporu powoda koniecznym stało się zastosowanie chemicznego środka obezwładniającego w postaci ręcznego miotacza gazu oraz kajdanek (§ 6 i 12 w/ w rozporządzenia). W trakcie dokonywanych czynności funkcjonariusze zastosowali środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do podporządkowania się powoda wydanym poleceniom (art. 16.2 ustawy o Policji).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zaskarżony wyrok godzi w jego oczekiwania i nadzieje, że będzie miał za co się leczyć. Czekają go bowiem dwie operacje oczu i będzie musiał wykupić lekarstwa. Wyrok w ocenie skarżącego zapadł w wyniku stronnictwej postawy sędziego, który dał bezpodstawnie wiarę zeznaniom pozwanych. W związku z tym podważył on ustalenia poczynione przez Sąd I instancji. W szczególności podniósł, że został zmuszony przez pozwanych do spożycia alkoholu oraz został przez nich pobity, w sytuacji gdy nie stwarzał oporu.

W uzupełnieniu apelacji pełnomocnik powoda wskazał, że zaskarża wyrok z dnia 10 maja 2012 r. w zakresie pkt. 2 i wyrokowi temu zarzuca nierozpoznanie istoty sprawy poprzez bezzasadne przyjęcie, że powód nie odniósł obrażeń ciała spowodowanych przez pozwanych w sposób bezprawny, na skutek bezzasadnego oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza specjalisty medycyny sądowej, zgłoszonego w piśmie z dnia 4 października 2011 r.

W następstwie tak sformułowanego zarzutu wniósł o uchylenie powyższego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Okręgowy nie dopuścił się zarzucanego nierozpoznania istoty sprawy i właściwie ograniczył postępowanie do ustalenia kwestii odpowiedzialności pozwanych. Skoncentrowanie

postępowania dowodowego wokół zagadnienia okoliczności samego zaistnienia objętej treścią pozwu szkody oraz jej rozmiarów, możliwe jest bowiem dopiero w sytuacji przesądzenia podstaw tej odpowiedzialności.

Trafnie zatem Sąd I instancji przyjął, że zastosowanie znajduje art. 415 k.c.

i że konieczne jest ustalenie bezprawności zachowania pozwanych na tle objętych pozwem zdarzeń. Wymóg bezprawności nie wynika przy tym wyłącznie z zasad ogólnych, ale i art. 24 k.c., normującego przesłanki ochrony dóbr osobistych, z którymi skarżący wiązał swe roszczenia.

Mając na uwadze wspomniane przesłanki, skarżący musiałby dowieść, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w sposób obiektywny. Jednocześnie nie ciążył na skarżącym obowiązek udowodnienia bezprawności tego naruszenia, gdyż jest ono objęte domniemaniem. Niemniej jednak domniemanie to ma charakter wzruszalny i może zostać wyłączone jedną z uznanych w doktrynie i orzecznictwie okoliczności.

W nawiązaniu do zdarzeń, z którymi skarżący łączył naruszenie jego dóbr osobistych, okolicznością tą jest działanie w ramach porządku prawnego. Nie sposób jest bowiem uznać, że zatrzymanie skarżącego, dokonane przez pozwanych funkcjonariuszy policji, stanowiło niezgodne

z prawem wkroczenie w sferę jego praw osobistych. Znajdowało ono natomiast umocowanie w przepisach ustawy o Policji (Dz.U.2011.287.1687 j.t.) oraz rozporządzenia RM z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz.U.1990.70.410 ze zm.) i to zarówno, co do samego faktu zatrzymania, jak i zastosowania dozwolonych w niej środków przymusu bezpośredniego. Konieczność zastosowania powyższych środków przymusu miała oparcie w zdarzeniach objętych ustaleniami Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny podziela, oraz została potwierdzona, co do podstaw faktycznych, wyrokami karnymi Sądu Rejonowego w Żyrardowie. Ustalenia trafnie zostały zresztą poczynione z pominięciem zeznań skarżącego, który w świetle całokształtu zebranego materiału dowodowego, a w szczególności dotyczącej go dokumentacji medycznej oraz zeznań pozwanych, jawi się jako osoba niewiarygodna.

Skoro zatem materiał dowodowy sprawy nie pozwalał na wyprowadzenie twierdzenia odnośnie bezprawnego zachowania pozwanych względem skarżącego, uniemożliwiał zarazem uznanie ich odpowiedzialności za szkodę w postaci naruszenia jego dóbr osobistych. Tym samym przeprowadzenie postępowania dowodowego, skierowanego na ustalenie jej wystąpienia oraz rozmiarów, byłoby zbędne. W tym kontekście nieuwzględnienie wniosku skarżącego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza specjalisty medycyny sądowej, jaki został zawarty w piśmie procesowym z dnia 4 października 2011 r., nie było równoznaczne z nierozpoznaniami przez Sąd Okręgowy istoty sprawy.

Uznając zatem apelację powoda jedynie za nieuzasadnioną polemikę

z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji oraz trafnymi wnioskami, Sąd Apelacyjny oddalił przedstawioną apelację, orzekając na podstawie art. 385 k.p.c.

Ponadto Sąd Apelacyjny, stosownie do § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 in principio i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002, Nr 163, poz. 1348 ze zm.), przyznał pełnomocnikowi powoda wynagrodzenie z tytułu pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, które nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku.